

ÚRAD PRE REGULÁCIU SIEŤOVÝCH ODVETVÍ

Energetická chudoba a zraniteľní odberatelia v energetickom sektore v Európe.

Prehľad výskumných projektov v európskych štátoch.

**Odbor regulácie kvality a analýz
Martin, apríl 2016**

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Cieľ správy.....	3
3	Príčiny energetickej chudoby.....	4
4	Vybrané štatistické údaje	4
5	Súčasná situácia na Slovensku.....	7
6	Súčasná situácia v Európe.....	8
6.1	Všeobecne používané praktiky v európskych krajinách.....	8
6.2	Konkrétne príklady v európskych štátoch a USA	9
6.2.1	Maďarsko	9
6.2.2	Poľsko.....	10
6.2.3	ČR.....	11
6.2.4	Rakúsko	11
6.2.5	Veľká Británia	12
6.2.6	USA	12
6.3	Prehľad výskumných projektov v európskych štátoch	12
6.4	Definovanie energetickej chudoby	22
6.5	Kľúčové opatrenia v oblasti energetickej účinnosti vo vybraných členských štátoch .	25
7	Záver	27

1 Úvod

Podstatu energetickej chudoby ilustruje dilema „heat or eat“ –kúriť alebo jesť.

Problém energetickej chudoby, kedy sa energie stávajú cenovo nedostupnými, netrápi iba rozvojové krajiny, ale čím ďalej častejšie sa tento fenomén objavuje i v krajinách Európy.

Povinnosť členských štátov riešiť problém energetickej chudoby vyplýva predovšetkým zo smerníc EU - 3. liberalizačného balíka z roku 2009, a to formou prijatia vhodných opatrení, ktoré v konečnom dôsledku prispejú k ochrane práv koncových odberateľov.

Predmetné ustanovenia sa na Slovensku implementovali do zákona č. 250/2012 Z.z. zákona o regulácii, kde sa energetická chudoba definuje ako stav, kedy priemerné mesačné výdavky domácnosti na spotrebu elektriny, plynu, tepla na vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody tvoria významný podiel na priemerných mesačných príjmoch domácností. To následne znamená ťažkosť alebo neschopnosť udržať v príbytku vhodné teplotné podmienky (podľa WHO sa za príjemnú teplotu v obývacej izbe považuje 21 °C a v ostatných miestnostiach 18 °C), ako aj ťažkosť alebo neschopnosť mať k dispozícii za primeranú cenu iné základné energetické služby. Najzraniteľnejšími skupinami sú predovšetkým nízkopríjmové domácnosti, dôchodcovia, osamelí rodičia, nezamestnaní alebo osoby pobierajúce sociálne dávky.

Energetická chudoba, často definovaná ako situácia, keď jednotlivci alebo domácnosti nie sú schopní zodpovedajúcim spôsobom vykurovať alebo zabezpečiť ďalšie požadované energetické služby vo svojich domovoch za prijateľnú cenu, je problémom v celej rade členských štátov. To je z dôvodu rastúcich cien energií, recesnému dopadu na národnú a regionálnu ekonomiku a nízkej energetickej účinnosti domov. Prieskum EÚ o príjmoch a životných podmienkach (EU-SILC) odhaduje, že 54 miliónov európskych občanov (10,8% populácie EÚ) neboli schopní v roku 2012 svoj domov primerane vykurovať. Na základe týchto ukazovateľov, obzvlášť všadeprítomný problém je ešte výraznejší v strednej a východnej Európe a členských štátoch južnej Európy.

Je dôležité, aby členské štáty vnímali a riešili, ako zabezpečiť základné energetické služby. Je potrebné zabezpečiť, aby odberatelia netrpeli negatívnym dopadom na zdravie a mohli udržiavať dobrú kvalitu života, rovnako ako zabezpečiť finančné výdavky na pomoc domácnostiam, ktoré si vyžadujú podporu. Vlády a regulačné orgány v zmysle 3. liberalizačného balíka z roku 2009 majú úlohu chrániť najohrozenejšie skupiny obyvateľstva a zabrániť ohrozeným skupinám, aby sa dostali do energetickej chudoby.

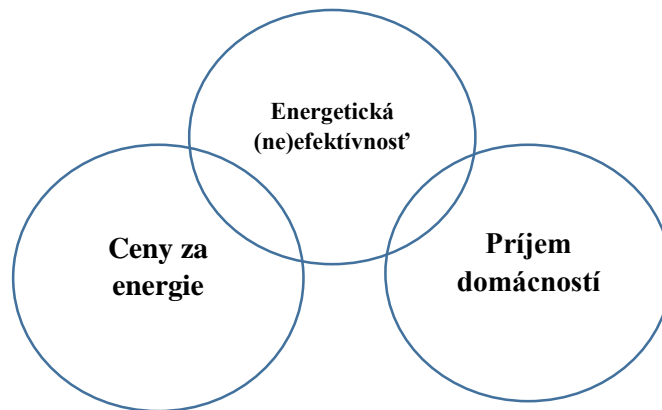
2 Cieľ správy

Cieľom tejto správy je informácia o tom, ako členské štáty definujú otázku energetickej chudoby a zraniteľných odberateľov a opatrenia, ktoré boli vykonané na riešenie týchto otázok. V rámci tretieho energetického balíčka, musia členské štáty určiť zraniteľných odberateľov a zaviesť vhodné opatrenia a prípadne riešiť aj otázky energetickej chudoby.

3 Príčiny energetickej chudoby

Dostupná energia nepochybne patrí medzi základné životné potreby človeka, nehovoriac o tom, ako zásadne ovplyvňuje celkový hospodársky asociálny rozvoj. Väčšina používaných zdrojov v súčasnosti je neobnoviteľných, ich svetové zásoby klesajú. Pri súčasnom raste nárokov obyvateľstva na energiu (rast životnej úrovne ako aj rast počtu obyvateľov) to musí znamenať neustály rast cien energií, čo sa zase premieta do tlaku na domáce rozpočty obyvateľov.

Medzi najobecnejšie príčiny energetickej chudoby patrí nedostatočný príjem domácnosti, neefektívny spôsob vykurovania, nedostatočná izolácia a vysoké ceny energií. Vzťah medzi týmito príčinami je možné vyjadriť graficky. Prepojením všetkých týchto troch príčinných súvislostí ako synergie troch najzakladanejších faktorov obecné vzniká energetická chudoba.

V Európe je podľa odhadu energetickou chudobou ohrozených 50 až 125 miliónov ľudí. Veľký nárast ohrozených energetickou chudobou je spojený predovšetkým s nedávnou ekonomickou krízou.

4 Vybrané štatistické údaje

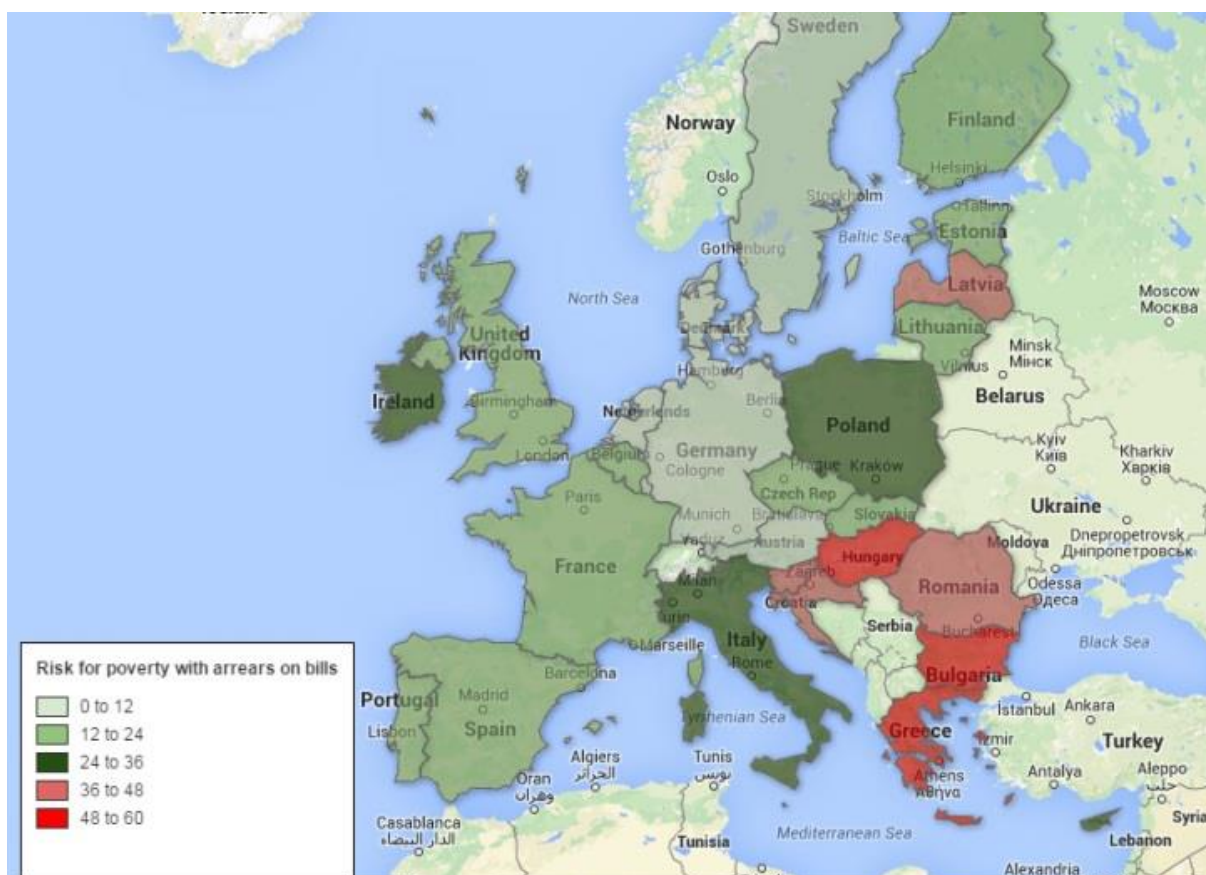
V nasledujúcich obrázkoch sú uvedené niektoré vybrané štatistické údaje:

Percentuálny podiel domácností v riziku energetickej chudoby (Zdroj: Eurostat-2012)

Percento domácností žijúcich s presakujúcou strechou, vlhkosťou a plesňou. Zdroj: EU SILC data 2012

Riziko chudoby v súvislosti s nedoplatkami na účtoch. Zdroj: EU SILC data 2012

Podiel obyvateľov, ktorí nie sú schopní udržať adekvátne teplo v domácnostiach. Zdroj: Zdroj: EU SILC data 2012

5 Súčasná situácia na Slovensku

Hlavným problémom prístupu Európskej únie k problematike energetickej chudoby je, že v súčasnosti neexistuje jednotná definícia energetickej chudoby, ktorá by bola platná pre všetky členské štáty. Preto sa každý člen únie, vrátane Slovenska, musí vysporiadať s touto problematikou vo vlastnej réžii.

Slovenská republika sa snaží citlivo a spravodlivo nastaviť hranicu tejto chudoby v rámci podmienok, ktoré sú pre ňu špecifické. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví v spolupráci s Ministerstvom financií Slovenskej republiky, Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstvom sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vypracoval koncepciu na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienku energetickej chudoby.

Riešenie energetickej chudoby nie je jednoduché a vyžaduje si rešpekt a pochopenie celej spoločnosti. Hľadanie východísk z tohto problému preto rozhodne nie je iba záležitosťou energetiky, ale je potrebné prijať celý súbor opatrení ktoré majú charakter sociálny, ale v neposlednom rade aj edukačný a to hlavne v oblasti energetickej gramotnosti a aj rodinnej spolupatričnosti. Už teraz sa na Slovensku pracuje s viacerými návrhmi riešení, ktoré smerujú k posilneniu individuálnej i štátnej ochrany. Občan by na jednej strane mal mať k dispozícii dostatok informácií na to, aby sám dokázal usporiť energie i samotné platby za ne. K tomu by mu mohol poslúžiť napríklad inštitút energetických poradcov, energetických audítorov a poradcov. Hľadanie riešení problému energetickej chudoby priamo súvisí aj so systematickou podporou štátu pri úspore energií v oblasti bývania, vytváraním pracovných miest a zvyšovaním reálnych miezd, s odstraňovaním následkov podpory tzv. zelenej energie v konečných účtoch za elektrinu, či s podporou výroby elektriny z malých obnoviteľných zdrojov energie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je prvoradým predpokladom úspešného postupu pri riešení problematiky energetickej chudoby na Slovensku aktívna účasť všetkých zložiek štátnej moci a verejného sektora a dosiahnutie celospoločenského konsenzu všetkých zainteresovaných. Vzhľadom na finančnú náročnosť a komplexnosť riešení bude nevyhnutná zvýšená pozornosť aj zo strany Ministerstva financií Slovenskej republiky. Zjednotenie sa na príprave, realizácii a vyhodnotení celospoločenskej diskusie k otázke energetickej chudoby môže potom viesť k tvorbe systému jej merania a odstraňovania.

Definícia energetickej chudoby je v zákone o regulácii, podľa ktorého ide o stav, kedy priemerné mesačné výdavky domácnosti na spotrebu elektriny, plynu, tepla na vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody tvoria významný podiel na priemerných mesačných príjmoch domácnosti.

Je predpoklad, že pomerne veľa domácností na Slovensku je ohrozených energetickou chudobou, nakoľko na daný stav vplývajú:

- a) nezamestnanosť obyvateľstva a jej rast v dôsledku hospodárskej krízy,
- b) nízke príjmy obyvateľstva v porovnaní s ekonomicky vyspelými štátmi Európskej únie,
- c) úroveň cien elektriny a plynu pre domácnosti a priemysel vo vzťahu k príjmom,
- d) vysoký počet domácností bývajúcich v bytových a rodinných domoch, ktoré nie sú zateplené,
- e) neochota spotrebiteľov presúvať svoju spotrebu mimo odberových špičiek.

ÚRSO v súlade so zákonom o regulácii vypracoval v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvom financií Slovenskej republiky a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky koncepciu, ktorá naznačuje, ako by sa mohlo pristúpiť problému, ktoré riešenia podliehajú vláde SR a aké riešenia sú v kompetencii úradu. Konštatoval, že najväčším problémom, ktorý koncepcia nastoľuje, je spôsob ako stanoviť definíciu energetickej chudoby a ako sa má merať jej úroveň. V každom prípade musí ísť o komplexné prístupy, pretože energetická chudoba nie je iba finančným problémom, ale má najmä svoj ľudský rozmer, ktorý zasahuje do všetkých sfér spoločnosti a významne ovplyvňuje celú spoločenskú atmosféru. Riešeniam musí preto predchádzať celospoločenská diskusia a vyčíslenie dopadov, pretože navrhované riešenia by nemali neprimerane zaťažovať ostatných účastníkov trhu.

Až následne môže byť prijatá vhodná kombinácia navrhnutých opatrení a pravidelné hodnotenie ich efektivity s cieľom optimalizácie tak, aby sa hranica energetickej chudoby znižovala a súčasne sa minimalizoval aj počet obyvateľov, ktorí by boli týmto fenoménom dotknutí.

6 Súčasná situácia v Európe

Vákuum ohľadom riešenia problému energetickej chudoby na európskej úrovni pretrváva. V Nemecku, ktoré poskytuje sociálne príspevky na energiu, bolo v roku 2015 dočasne od elektriny odpojených 350 tisíc domácností, pretože nedokázali zaplatiť svoje účty. Zatiaľ čo sa cena elektriny na burze pohybuje pod úrovňou 30 €/MWh, nemecká domácnosť platí viac než 300 €/MWh - najmä vďaka nastaveniu štedrých dotácií pre obnoviteľné zdroje.

Sedemnást' členských štátoch EÚ má vo svojej legislatíve ustanovenia o obmedzení odpojiť časť odberateľov, ktorí majú dlžoby voči dodávateľovi. Je nutné, aby odberatelia dostávali jasné a zrozumiteľné faktúry a vyúčtovania, uľahčila sa zmena dodávateľa, zlepšila sa energetická efektívnosť domácností. Tu je nutná kombinácia financovania z národných aj európskych zdrojov, či pomoc pri získavaní pôžičky, keďže ohrozené skupiny odberateľov pravdepodobne sami nemajú dostatok peňazí na nutné renovácie, zateplenie či kúpu energeticky úsporných spotrebičov.

Členské štáty by mali prijať opatrenia na ochranu zraniteľných odberateľov na vnútornom trhu s elektrinou, ktoré môžu zahŕňať špecifické opatrenia týkajúce sa platenia účtov za elektrinu alebo všeobecnejšie opatrenia prijaté v systéme sociálneho zabezpečenia. Vhodnými formami sú sociálne benefity, podpora, daňové zvýhodnenie na základe príjmu, geografickej polohy.

6.1 Všeobecne používané praktiky v európskych krajinách

Energetická chudoba sa v európskych štátoch rieši rôznymi spôsobmi. Energeticky chudobným odberateľom sa v Bulharsku, Holandsku a Švédsku pomáha tak, že dodávateľ energie musí pred odpojením informovať sociálnu alebo opatrovateľskú službu.

Vo Fínsku a Švédsku sociálna alebo opatrovateľská služba platí faktúry za energiu, v Bulharsku a Nórsku sa poskytuje energetický príspevok.

Vo Fínsku, Írsku a Slovinsku sa ochrana energeticky odkázaným občanom zabezpečuje aj tým, že odpojenie od energií je zakázané v prípade chronicky chorých odberateľov.

Tzv. sociálne tarify má Belgicko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Portugalsko a Rumunsko. Špeciálne tarify z iniciatívy samotných energetických podnikov sú vo Veľkej Británii.

Kritériá štátov EÚ pre energetickú chudobu sú taktiež rôzne. Je ním napríklad:

- určenie občana pre sociálnu službu (Maďarsko, Bulharsko),
- staroba a zdravotné postihnutie (Belgicko, Grécko, Ukrajina),
- nízky príjem rodiny (Česká republika, Francúzsko, Grécko, Veľká Británia),
- chronická choroba (Fínsko, Maďarsko, Ukrajina),
- mnoho početnosť rodiny (Maďarsko, Francúzsko, Veľká Británia),
- nezamestnanosť (Fínsko).
- Predpisy a pomoc v zmysle dohody – Rakúsko, Chorvátsko, Maďarsko, Taliansko, Švédsko
- Predpisy týkajúce sa odľahlých oblastí – Dánsko
- Predpisy týkajúce sa prerušenia dodávky a odpojenia – Rakúsko, Estónsko, Maďarsko, Luxembursko, Rumunsko, Holandsko, VB,
- Sociálne tarify a špeciálne zľavy pre zraniteľných odberateľov, dotácie – Rakúsko, Cyprus, Estónsko, Maďarsko, Taliansko, Luxembursko, Malta, Portugalsko, Rumunsko, Španielsko, Švédsko, VB

6.2 Konkrétne príklady v európskych štátoch a USA

6.2.1 Maďarsko

Energetická chudoba

Projekt: Energetická chudoba v Maďarsku

Projekt poskytuje prvé hodnotenie rozsahu a povahy energetickej chudoby v Maďarsku a snaží sa popísať skúsenosti s energetickou chudobou maďarských domácností v súvislosti s úlohou dodávateľských spoločností a centrálnych a miestnych vlád.

Projekt odhaduje a prezentuje kvantitatívne údaje:

- 1) podiel príjmu domácností na účty za energie,
- 2) podiel úmrtí v zime,
- 3) ďalšie indikátory v súvislosti s energetickou chudobou

Súčasťou je aj porovnanie s podobnými indikátormi v EÚ a krajinách CEE (stredná a východná Európa).

Prístup merania energetickej chudoby v rámci projektu

1. **Teplota** – identifikácia domácností, ktoré nie sú schopné zabezpečiť adekvátny vykurovací režim
2. **Výdavky** – ak náklady na energie sú vyššie ako percento čistého príjmu
3. **Konsenzuálne indikátory**
  - a. absencia ústredného kúrenia, vlhkosť
  - b. neschopnosť zabezpečiť dostatočné teplo v domácnosti
  - c. nedoplatky za účty za elektrinu
  - d. vlhké steny a podlahy, tečúci strop, hnilobné okenné rámy a podlahy

V Maďarsku neexistuje systematický zber štatistických údajov o výskyte energetickej chudoby.

Pozornosť sa v projekte venuje úmrtnosti v zimnom období, starším ľuďom, platbám za ústredné kúrenie, vzťahu medzi príjmom, dodávkou energie, energetickej účinnosti, postavením inštitúcií a vidieckym oblastiam

Najviac postihnuté skupiny odberateľov:

1. nízko príjmová populácia – jednočlenná domácnosť
2. dôchodcovia, seniori (60 rokov a viac)
3. domácnosti pripojené na ústredné kúrenie
4. vidiecki obyvatelia (nízky príjem, vysoká nezamestnanosť)
5. rómska populácia (nelegálny odber elektriny a zber dreva)

Zraniteľní odberatelia:

1. registrovaní jednotlivci odkázaní na sociálnu pomoc (do 700 000, <13%)
  - rôzne druhy fixnej sociálnej pomoci (nízko príjmoví odberatelia, rodiny, seniori, deti)
2. rôzne skupiny odberateľov s postihnutím (viac ako 100 000)
  - neschopnosť odčítať meracie zariadenie, účet – určené spotrebné množstvo energie
  - ohrozenie zdravia a života v prípade odpojenia (z dôvodu odpojenia)
  - život odberateľa môže byť ohrozený v prípade výpadku dodávky elektrickej energie

Distribuční dodávatelia sú povinní viesť register o zraniteľných odberateľoch podľa typu pomoci na ktorú sú odkázaní a na akú majú právo.

Existujú rôzne typy sociálnej pomoci:

- splátky alebo odložené platby
- možnosť predplatenia merača
- v prípade nezaplatenia posledných 4 účtov za elektrinu distribútor informuje o odpojení príslušný sociálny úrad.

Špeciálna starostlivosť o postihnutých odberateľov (skupina A)

- mesačné odčítanie merača na mieste
- mimoriadna bezplatná kontrola merača raz za 12 mesiacov
- zriadenie osobitného meracieho miesta
- individuálna pomoc pri výklade zákona
- ďalšie služby v zmysle dohody s osobami so zdravotným postihnutím

Špeciálna starostlivosť o postihnutých odberateľov (skupina B,C)

- poskytnutie núdzového zdroja energie
- inštalácia neprerušiteľného dodávacieho zariadenia

6.2.2 Poľsko

V roku 2013 bol prijatý zákon , ktorý zaväzuje vládu uhradiť náklady na energiu pre občanov, ktorí nie sú schopní tieto náklady uhradiť sami. RWE Poľska rovnako pomáha svojim odberateľom znížiť náklady na energiu tým spôsobom, že realizuje školenia na dosahovanie úspor energie.

6.2.3 ČR

V Českej republike nie je energetickej chudobe venovaná veľká pozornosť, aj keď je v ČR podľa výpočtu Európskej komisie ohrozených skoro 20 % domácností. Napriek tomu, že v ČR existuje sociálny príspevok na bývanie, ktorý obsahuje i príspevok na energie, nie je situácia dostatočne monitorovaná a nie je preto jasné, koľko domácností sa s energetickou chudobou reálne stretáva. Podľa údajov Ministerstva práce a sociálnych vecí poberá 11 % domácností príspevok na bývanie. Zároveň samozrejme existujú odhady samotného ministerstva, že reálne ohrozených môže byť i dvojnásobok.

Najčastejšie ohrozenými odberateľmi energetickou chudobou sú predovšetkým ľudia v dôchodkovom veku, ktorí žijú v zle zateplených veľkých domoch a nemajú dostatok financií na zateplenie alebo presťahovanie. Ďalšou ohrozenou skupinou sú domácnosti bez jedného z rodičov a domácnosti s viac deťmi.

V prípade riešenia problematiky energetickej chudoby je preto možné hovoriť o regulačných krokoch. Napríklad o stanovení maximálnej ceny pre české domácnosti podobne, ako je to napríklad v ostatných krajinách Vyšehradskej štvorky.

V Českej republike sa problematika energetickej chudoby rieši prostredníctvom platobných plánov alebo úpravou zálohových platieb. Odberatelia, ktorí sú držiteľmi invalidných preukazov dostávajú zľavu 0,74 € /MWh na ich príslušnú tarifu. V súčasnosti poberá tento typ pomoci cca 5000 odberateľov. Ďalším príkladom pomoci bolo, že v roku 2013 spoločnosť RWE poskytla pomoc odberateľom v zaplavených oblastiach ČR tým spôsobom, že znížila cenu za elektrinu a plyn. Súčasne spoločnosť odpustila zálohy a ponúkla opravu plynových prípojok bez poplatku.

ERÚ zriadil funkciu tzv. interného Energetického ombudsmana, ktorý by mal posilniť ochranu odberateľa. Zriadenie funkcie Energetického ombudsmana je jedným z nevyhnutných krokov k riešeniu množstva problémov vo vzťahu odberateľa a obchodníka s energiami, ktoré je možné v mnohých prípadoch urovnať radou alebo jednoduchým návodom ku správne postupu. Hlavnou úlohou bude pripraviť legislatívne prostredie k tomu, aby mohol Energetický ombudsman riešiť odberateľské spory mimosúdne.

Energetický ombudsman by mal pomáhať odberateľom v sporoch s dodávateľmi energií. Práve mimosúdne dohody by mali prispieť k tomu, aby sa odberatelia nemuseli obracať na súdy a platiť súdne poplatky. Energetický ombudsman by mohol v budúcnosti dávať i pokuty, ale táto možnosť je realizovateľná len prostredníctvom novej legislatívy.

6.2.4 Rakúsko

V posledných dvoch rokoch možno pozorovať rastúci počet aktivít a diskusií, ktoré sa zaoberajú energetickou chudobou. Tieto aktivity sú organizované predovšetkým vedeckou komunitou s cieľom informovať a realizovať vzájomnú výmenu názorov politických činiteľov, vedcov a odborníkov. Energetické poradenstvo pre domácnosti s nízkymi príjmami je považované za silný nástroj pre zvýšenie ich energetickej účinnosti.

Ochrana zraniteľných odberateľov je zabezpečená prostredníctvom zvyšovania energetickej účinnosti – dotácii, realizovaním povinných energetických auditov všetkých stavieb, finančnou podporou prostredníctvom špeciálne vytvorených fondov, úprava platieb počas zimnej sezóny

a chladného počasia, informovanie a zvyšovanie povedomia o skladbe účtov, vyúčtovaní a fakturačných údajov, tarifná kalkulačka pre odberateľov na webovej stránke regulátora, kolektívne zmeny dodávateľov prostredníctvom odberateľskej organizácie.

6.2.5 Veľká Británia

Vo Veľkej Británii, možno konštatovať, že služby pre zraniteľných odberateľov sa u dodávateľov rôznia. Opatrenia predstavujú širokú škálu od zľavy cez podporu izolácií domov, energetické poradenstvo na zníženie spotreby až po špeciálne tzv. predplatené elektromery, ktoré fungujú na podobnom princípe ako predplatené volania pri mobilnej hlasovej službe.

Napríklad spoločnosť EDF poskytuje zraniteľným zákazníkom 15 % zľavu na štandardné ceny, čo využíva asi 57 000 zákazníkov. Tzv. Energy Assist tarifa je pre chudobné domácnosti, ktoré minú viac ako 10% príjmu domácnosti na plyn a elektriku alebo pre tých, ktorí poberajú od štátu podporu. Základnú tarifu British Gas využíva až 750 000 zraniteľných odberateľov, ktorí nemajú založený účet v banke.

E.ON v UK poskytuje sociálnu tarifu pre zraniteľných odberateľov starších ako 60 rokov, ktorá je garantovaná na 12 mesiacov. Výška tarify závisí na počte obyvateľov v domácnosti a na počte izieb, pričom sociálna tarifa sa aplikuje len pre starších ako 60 rokov, ktorí majú tri a menej izieb, v bytovej jednotke žije štyri a menej ľudí a domácnosť má s EON zmluvu na dodávku elektriny a plynu súčasne.

Ak ročný príjem je nižší ako cca 17 458 € (£ 13 500), má odberateľ nárok na špeciálnu tarifu v spoločnosti NPOWER, ktorá ponúka zľavu nízkopríjmovým odberateľom, domácnostiam s osobám starším ako 60 rokov, zdravotne postihnutým, osobám s chronickou chorobou. Zľava až do výšky 323 € (£250) na plyn a elektrinu sa uplatňuje štvrťročne.

Sociálna tarifa Scottish Power umožňuje oprávneným osobám úsporu na faktúre do cca 145 € (£112) za rok a jej zákazníci majú možnosť dostať zadarmo v domácnosti izolačné práce.

6.2.6 USA

V USA existuje program financovaný z federálneho rozpočtu. Američania, ktorí majú v zime problém s uhradením svojho účtu za kúrenie, môžu od 16. novembra žiadať o podporu zo štátneho programu „Home Energy Assistance Program“. Nárok na získanie jednorazovej mimoriadnej dávky až do výšky 555 € (625 dolárov) pritom majú domácnosti získať v závislosti od príjmu, veľkosti domácnosti a zdroja vykurovania.

V prípade štvorčlennej rodiny je napríklad horným limitom pre nárokovanie dávky mesačný príjem do 3834 € (4 316 dolárov). Keď rovnaký program poskytoval štát Američanom v minulých rokoch, podporu dostalo 1,48 milióna domácností.

6.3 Prehľad výskumných projektov v európskych štátoch

Definície použité pre zraniteľných odberateľov sa v jednotlivých členských štátoch značne líšia, čo následne odráža rozdiely v identifikácii problémov a prístupov k ich riešeniu.

Projekt	Krajina	Stručný popis	Metodológia/výsledky	Výsledky
ACHIEVE /Činnosť pre nízko príjmové domácnosti pre zlepšenie energetickej účinnosti prostred. sledovania a energetickej diagnostiky/	Bulharsko, Francúzsko, Nemecko, Slovinsko, VB	Energetické konzultácie, energetická účinnosť v domácich zariadeniach a správanie, informovanosť a povedomie, školenie energetických poradcov, konzultácie pre 1900 domácností s cieľom znížiť energetickú spotrebu a náklady prostr. energ. účinnosti, zvýšeného povedomia a školenia	Tréningové materiály na preškolenie poradcov o energetických úsporách za účelom vykonávanie energetických kontrol v nízko príjmových domácnostiach	V priemere je úspora 140€ a 300 kg CO ₂ na domácnosť
BPIE (Building performance Institute of Europe)	EU-28	Správa (zmiernenie energetickej chudoby v EÚ) rozsah energetickej chudoby v EÚ-28 s odporúčaniami pre jej zmiernenie, najmä pokiaľ ide o energetickú účinnosť v budovách.	Finančné riešenia podporných opatrení energetickej chudoby v chudobných domácnostiach.	Odhad je , že asi štvrtina obyvateľov EÚ je v ohrozená energetickou chudobou (50-128 miliónov ľudí). Odporúčania zahŕňajú verejne financované finančné režimy a regulačné mechanizmy zamerané na zlepšenie výkonnosti energetickej účinnosti obvodových plášťov budovy.
EC-LINC (energetická kontrola v domácnostiach s nízkym príjmom)	Rakúska, Belgicko, Nemecko, Maďarsko, VB	Európsky projekt poskytovania informácií a podpory domácnostiam v energetickej chudobe a odborná príprava dlhodobozamestnaných, aby sa stali energetickými poradcami domácností s nízkymi príjmami; energetické konzultácie o energetickej účinnosti spotrebiča a správaní, informovanosti a povedomí.	Vzdelávacie materiály na preškolenie poradcov pre šetrenie energie na vykonávanie energetických kontrol v domácnostiach s nízkymi príjmami; Správy o situácii v krajine ešte pred konzultáciami	Energetické konzultácie a zásahy do energetickej účinnosti viedli k úsporám vo výške okolo 35 až 228 € pre domácnosť.
ELIH-MED (Energetická	Taliansko, Španielsko,	Tento projekt dal dokopy partnerov zo	Stavebné typológie; Finančné mechanizmy;	Identifikácia bariér, ktoré bránia

účinnosť v nízko príjmových domácnostiach v stredozemí)	Francúzsko, Malta, Grécko, Cyprus, Slovinsko	7 krajín na zlepšenie energetickej účinnosti a podporu úspor energie v nízko príjmových domácnostiach stredozemí; Analýza politiky energetickej účinnosti, pilotné projekty na dovybavenie vzorových domácností s nízkym príjmom v každej partnerskej krajine; posudzovanie a inovatívne riešenia financovania.	inteligentné merače; potenciálne úspory energie; politické odporúčania.	zlepšenie energetickej účinnosti v budovách; Kľúčové strategické oblasti na zaistenie dosiahnutia stratégie EÚ 2020 o energetickej účinnosti v budovách
Energetické mestá	Írsko, VB, Dánsko, Švédsko, Fínsko, Lotyšsko, Ukrajina, Bulharsko, Grécko, Taliansko, Francúzsko, Portugalsko, Nemecko, Holandsko, ČR, SR, Slovinsko, Rumunsko, Cyprus, Litva, Španielsko	Sieť miest v Európe, ktoré sa zameriavajú na riešenie rôznych energetickej otázok na miestnej úrovni	Rozvoj miestnej stratégie poskytovať udržateľné riešenia na odstránenie príčiny energetickej chudoby: nedostatok izolácie, nízko efektívne vykurovacie systémy a prímestské rozrastanie miest.	Podpora prijatia miestnych akčných plánov na riešenie energetickej chudoby.
Energetické mesto	Budapešť, Praha, Mníchov, Bologna, Treviso, Ludwigsburg, Velenje	Cieľom je prispieť k zníženiu spotreby energie a emisií CO ₂ na miestnej úrovni v celej strednej Európe s dôrazom na energetickú účinnosť budov ; Zníženie spotreby energie a emisií CO ₂ v mestách po celej strednej Európe: Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovanie energetickej účinnosti.	Diaľkové snímanie v sledovaných mestách kvôli určeniu požiadaviek na vykurovanie; mestské energetické modely; CO ₂ a spotreba energie v študijných mestách.	Používajú sa geografické analýzy pre odhad úrovne energetickej chudoby v každom z miest na základe ceny nehnuteľností, priemernej úrovne príjmov a odhadu dopytu energie na vykurovanie. Všetky mestá boli hodnotené za použitia rovnakých kritérií: nízky príjem, vysoké ceny energie, energetická účinnosť budov.

EPEE (Energetická chudoba a energetická účinnosť v Európe)	Belgicko, Francúzsko, Taliano, Španielsko, VB	Doplnková úprava starých budov pre nízkopříjmových nájomcov so zameraním na identifikáciu najúčinnějších opatrení v rámci vnútroštátneho kontextu a upriamenie pozornosti na energetickú chudobu ako prioritu v politike; Kvalifikovať a kvantifikovať energetickú chudobu; Nájdenie mechanizmov na riešenie zmeny klímy a zníženie energetickej chudoby prostredníctvom renovácie budov.	Zhodnotenie typov existujúcich mechanizmov (legislatívne, finančné, technické, atď.), zúčastnenými stranami, osvedčených postupov; postavenie v rôznych krajínach.	Odporúčané: spoločná definícia, legislatívny rámec, konzistentná diagnóza, odborná skupina pre energetickú chudobu
EU Sieť energetickej chudoby - Thomson and Snell	Európa	Online informačný portál pre výskumných pracovníkov energetickej chudoby EÚ s cieľom zvýšiť povedomie a zlepšiť dialóg o energetickej chudobe v EÚ; Rozvoj metodiky na posúdenie energetickej chudoby.	Kvantifikácia energetickej chudoby v celej Európe	Poskytuje dobrý prehľad definovania energetickej chudoby v Európe; vyvinula nástroj pre rýchly odhad energetickej chudoby
Hodnotenie (Energetické zabezpečenia a mestské prechody)	Post- komunistické štáty východnej a strednej Európy - 8 mestských častí v Gdansku (Poľsko), v Prahe (Česká republika), Budapešť (Maďarsko) a Skopje (Macedónsko)	Štúdia rieši základné príčiny energetickej chudoby v domácnostiach, vplyv mestskej inštitucionálnej štruktúry a energetickú zraniteľnosť v rôznych geografických dimenziách	Vyšetrovanie ako mestské inštitucionálne štruktúry, zastavané prostredie a správanie ovplyvňujú energetickú zraniteľnosť v rôznych geografických dimenziách.	Štúdia je prvé systematické hodnotenie sociálnej a priestorovej dimenzie energetickej zraniteľnosti vo vzťahu k postkomunistickému mestu.
Finsh (Finančné a podporné nástroje pre energetickú chudobu v	Francúzsko, Taliano, Nemecko, VB, Poľsko	Vývoj finančných a podporných opatrení pre poskytovateľov sociálneho bývania pre podporu sociálnych nájomníkov.	Energetická účinnosť namiesto inštrukcií alebo návodov ako riešiť energetickú chudobu pre udržateľné zníženie nákladov na energie v domácnostiach s nižšími	Vzhľadom k rôznym podmienkam a politikám sociálneho bývania v každej z krajín, ťažké stanoviť jednotné riešenie energetickej

oblasti sociálneho bývania)			príjmami: - Prípadové štúdie rekonštrukcie energetických a nízko prahových ponúk podľa jednotlivých krajín; Energetická účinnosť chudoby: bariéry a východiská z hľadiska psychológie životného prostredia; Inovačné finančné opatrenia na podporu energetickej renovácie.	chudoby, ale energeticky úsporné domy sú silný spôsob, ako zmierniť účty za energiu pre všetky domácnosti.
ReRisk (regióny ohrozené energetickou chudobou) (ReRisk program ESPON 2013)	Európa	Tento projekt sa pozrel na vplyv rastúcich cien energií na regionálnu konkurencieschopnosť v celej Európe, zahŕňa hodnotenie vplyvu cien energie na hospodárstvo a spoločnosť.	Metodika zahŕňala pohľad na priemyselnú konkurencieschopnosť a zamestnanosť, závislosť na motorizovanej doprave a hlavne vplyv energetickej chudoby. Kraje boli zlučované podľa podobnosti a z hľadiska dlhodobého vývoja boli analyzované v niekoľkých scenároch. Nasledujúcich päť faktorov je považovaných za významné pri identifikácii oblastí ohrozených energetickou chudobou: regionálne ekonomiky, nízke príjmy domácností, postavenie a závislosť na doprave, regióny s extrémnymi teplotami, potenciál pre výrobu energie z obnoviteľných zdrojov energie.	Tento výskum sa snaží o silnú podporu regionálne zraniteľných oblastí vysporiadať sa so zvyšujúcimi sa cenami energií a súvisiacimi problémami, ako sú rastúce súvisiace náklady na cestu a zníženie príjmov z cestovného ruchu. Koordinácia politik na miestnej, regionálnej, národnej a európskej úrovni, má zabezpečiť opatrenia v oblasti energetickej účinnosti v domácnostiach a priemysle.

6.4 Zoznam odporúčaní vyplývajúce z výskumnej činnosti energetickej chudoby v celej EÚ

Oblasť	Odporúčanie	Projekt
Regulačná legislatíva	Regulačné mechanizmy pre zaistenie výhod užívateľovi z investícií do modernizácie energetickej účinnosti v budovách, kde sa vyžaduje, rekonštrukcia budovy podľa príkladu Veľkej Británie (Green Deal)	BPIE
	Zmena a / alebo posilnenie existujúcich právnych predpisov na úrovni EÚ za účelom lepšej podpory energetickej chudoby na úrovni členského štátu. Tieto akčné plány definujú ciele, identifikujú aktivity, stanovujú politiku a jednotlivé činnosti. Tieto zmeny a návrhy zahŕňajú napríklad zabezpečenie energetickej účinnosti vylepšením budov v rámci politiky v oblasti energetickej chudoby, ďalej stanovenia prísnejších noriem kritérií energetickej účinnosti, stanovenie priorít sociálneho bývania pre rekonštrukcie	EPEE

	energetickej účinnosti a prepojenie s cieľmi v oblasti energetickej chudoby na dosiahnutie národných cieľov v oblasti energetiky a emisií.	
	Politiky je potrebné zaviesť tak, že pozornosť sa zameriava na energetické služby a nie na energie domácnosti. To poukazuje na energetické požiadavky domácnosti a umožňuje rôzne aktivity pre zúčastnené strany, aby mohli prijať opatrenia.	EVALUATE
	Infraštruktúrna zraniteľnosť udržiavajúca energetickú chudobu by mala byť znížená tak, aby domácnosti, ktoré sú v núdzi mali prospech zo špeciálne cielených taríf, ochranu od odpojenia, dlhové poradenstvo a stanovenú politiku (na úrovni členského štátu a s podporou EÚ).	EVALUATE
	Politiky na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov musia zabezpečiť, aby faktory energetickej chudoby (geografická poloha, stav bývania a príjmov) boli brané do úvahy a že zodpovedajúca reakcia bude prijatá na riešenie energetickej chudoby na úrovni EÚ s pôsobením na národnej úrovni. Politiky v oblasti energetiky a klímy by mali zabezpečiť aby sa energetická chudoba nezhoršovala.	Thomson a Snell
	Pomoc ohrozeným regiónom vyrovnáť sa s rastúcimi cenami energie a nižšími príjmami v dôsledku sezónneho zamestnania napr. menej turistiky. Koordinácia politiky na miestnej, regionálnej, národnej i európskej úrovni, ktorá zabezpečí opatrenia v oblasti energetickej účinnosti pre domácnosti a priemysel.	ReRisk
	Usmernenia pre spoločné definovanie, aby sa každý členský štát mohol prispôsobiť konkrétnej definícii a kontextu. Je tiež potrebná spoločná definícia zraniteľných odberateľov.	EPEE
	Určenie vyhradenej pracovnej skupiny pre energetickú chudobu na úrovni EÚ. Táto pracovná skupina podá správu o dátach na národných úrovniach a na EÚ úrovni, napríklad energetické tarify a sociálny vplyv dodávky energie.	EPEE
	Regulácia EÚ je potrebná na dosiahnutie stavebných úprav v súčasnom stavebnom fonde. Toto môže byť posilnené prostredníctvom požiadavky osvedčení o energetickej hospodárnosti.	ELIH-MED
Finančné mechanizmy	Programy financovania z verejných zdrojov na investovanie do energeticky účinných renovácií budov založených na verejných rozpočtoch, ako sú regionálne, národné alebo EÚ fondy (Kohézny fond) (EÚ a členské štáty).	BPIE
	Programy financovania EÚ by mali dopĺňať národné programy financovania.	ELIH - MED
	Opatrenia v oblasti energetickej účinnosti by mali byť zamerané na sociálne bývanie, kde majú obyvatelia nízke príjmy. Tie sú často vo forme grantov na národnej úrovni.	FinSH
Energetická účinnosť	Jednoduché energetické audity prostredníctvom konzultácií a zvyšovaní energetickej účinnosti v domácnostiach s nízkym príjmom viesť k úspore finančných prostriedkov pre domácnosti a miestne samosprávy.	ACHIEVE, EC-LINC
	Renovácia starých budov by mala byť spojená s finančnými stimulmi. Režim financovania EÚ by mohol zahŕňať zvýšenie využitia členskými štátmi z Kohézneho fondu pre projekty bývania. Ďalšou možnosťou je použiť až 6% z celkového Európskeho fondu regionálneho rozvoja pre rekonštrukciu budov pridelených na základe národných stavebných rekonštrukčných akčných plánov.	ELIH - MED

	Ďalšia pomoc je potrebná pre novostavby , aby boli nízkoenergetické (EÚ a členské štáty).	
	Zvýšenie energetickej účinnosti v domácnosti zlepši fungovanie budov, zníži pridruženú vlhkosť a hnilobu a zníži účty za energie (EÚ a členské štáty).	Thomson and Snell
	Príklady úspor energie preverí projekt v meste Utrecht a izolácie v meste Kirklees. Výsledkom by mali byť finančné výhody pre domácnosti a v meste dochádza k zníženiu emisií uhlíka.	Energy cities
Informačné povedomie a vzdelávanie	Pokyny pre zber konzistentných a spoľahlivých údajov o energetickej chudobe prostredníctvom pracovnej skupiny o energetickej chudobe. Tie by mali členským štátom stanoviť povinnosť informovať o tom, ako sú dosahované záväzky voči odberateľovi energie.	EPEE
	Zavedenie inteligentných meračov spotreby kvôli lepšej informovanosti domácností o spotrebe energie a umožniť im sa lepšie (energeticky účinnejšie) rozhodovať.	ELIH - MED
	Údaje o spotrebe energie by mala byť k dispozícii pre projekty, ktoré zahŕňajú prostriedky z verejných zdrojov na základe zmluvy medzi verejnými orgánmi a dodávateľmi energie.	ELIH - MED
	Domácnosti musia byť poučené o tom, ako využívať energie a ako využívanie energie môže byť účinnejšie prostredníctvom zmeny správania sa alebo pomocou vonkajších úprav, najmä stavebných. Zapojenie nájomníkov v tomto procese je potrebné najmä na zabezpečenie úspešnej realizácie implementácie energetickej účinnosti.	FinSH
Ďalší výskum	Je potrebný ďalší výskum, aby sa zabezpečilo, že zraniteľní odberatelia získajú potrebnú pomoc (EÚ a členské štáty).	Energy cities
	Existujú rozdiely energetických problémov v domácnostiach vo vidieckom prostredí a v oblastiach, kde je energetická infraštruktúra obmedzená a tieto aspekty sa musia ďalej skúmať (úroveň EÚ a členské štáty).	Thomson and Snell
	Je potrebný ďalší výskum, aby posúdil, či členské štáty dosahujú dobré výsledky, pokiaľ ide o energetickú chudobu (aj z hľadiska trendov) a ako môžu byť nápomocní pri riešení energetickej chudoby vo vzťahu k ostatným politickým cieľom. Komplexnejšie údaje by sa mali porovnať, ako sú domácnosti schopné uhrádzať výdavky na energie (EÚ a členské štáty).	Thomson and Snell

6.5 Definovanie zraniteľných odberateľov

Členský štát	Katégoria	Definovanie zraniteľných odberateľov
Rakúsko	C	Koncept zraniteľného zákazníka je realizovaný prostredníctvom série ochranných mechanizmov pre jasne identifikované skupiny ľudí / domácnosti v súlade so sociálnym zabezpečením a energetickými zákonmi.
Belgicko	A,B	Bruselská provincia: Definícia zraniteľných zákazníkov podľa smernice. Bruselský región uznáva ďalšie dve kategórie zraniteľných zákazníkov: 1), ktorí sú uznaní ako zraniteľní zákazníci podľa miestnych centier verejnej podpory a 2) tie, ktoré spĺňajú určité kritériá uvedené v regionálnych právnych predpisoch z hľadiska príjmu a počtu osôb tvoriacich domácnosť. Tieto dve ďalšie kategórie sú spojené s obmedzením dodávky energie dovtedy, kým zákazník zaplatí dlh u jeho dodávateľa.

Bulharsko	C	Zákon o sociálnej pomoci prostredníctvom vyhlášky č RD-07-5 zo 16. mája 2008 poskytuje ciele dávky pomoci pre vykurovanie a podáva sa raz za rok osobe či rodine, ktorých priemerný mesačný príjem za posledných šesť mesiacov je menší, alebo rovný minimálnemu príjmu. Od júla 2012 sú zraniteľní odberatelia definovaní v energetickom zákone.
Chorvátsko	C	V platnom znení energetického zákona nie je definovaný zraniteľný zákazník, ktorý môže byť považovaný za "sociálne znevýhodneného". Určité opatrenia na ich ochranu a podporu ich práv sú stanovené na úrovni všeobecne platných právnych predpisov v oblasti práva sociálneho zabezpečenia.
Cyprus	A,B,C	Vymedzenie zraniteľných zákazníkov je stanovené v ministerskej vyhláške (CEER 2013). Dodatočná verejná podpora je poskytovaná príjmom so špecifickými potrebami (zahrňujúc vykurovanie) 170 euro ročne". Prijemcovia zahŕňajú osoby so zdravotným postihnutím a lekárske potvrdené osoby liečené v zahraničí na obdobie nepresahujúce šesť mesiacov; osoby so zdravotným postihnutím, ktorí študujú na Cypre alebo v zahraničí (na obdobie nepresahujúce o viac ako jeden rok, bežná doba ich kurzu) kvôli získaniu kvalifikácie, ktoré im pomôžu stať sa nezávislými na verejnej pomoci a osoby mladšie odkázané na zdravotnú starostlivosť.
Česká republika		Existuje právny pojem "chránený zákazník", ako sú nemocnice a chorí ľudia závislí na život udržujúcich zariadeniach.
Dánsko	C	Neexistujú žiadne osobitné ustanovenia týkajúce sa zraniteľných odberateľov v oblasti energetického práva; Namiesto toho táto problematika je riešená v sociálnych predpisoch. Avšak princíp univerzality existuje tam, kde má každý občan právo na sociálnu pomoc pre konkrétnu akciu. Rôzne schémy pre krátkodobé i dlhodobé podpory nezamestnaných, sociálne zabezpečenie pre nezamestnaných.
Estónsko	C	Odberateľ domácnosti, ktorému bol udelený príspevok na živobytie v súlade s § 22 (1) zákona o sociálnom zabezpečení: samostatne žijúci osoby alebo rodiny, ktorých čistý mesačný príjem po odpočítaní fixných nákladov spojených s trvalým bývaním je pod úrovňou životného minima, má právo dostať existenčné benefity. Životné minimum je stanovené na základe minimálnych výdavkov realizovaných na spotrebu potravín, odevov, obuvi a ostatného tovaru a služieb, ktoré spĺňajú primárne potreby.
Fínsko	B,C	V zákone o trhu s energiou sú definovaní v súvislosti s odpojením elektriny. Aj v ústave je koncept základných práv a právnych predpisov o sociálnom zabezpečení, ktorý vymedzuje cieľové skupiny.
Francúzsko	B	Špeciálne tarify sú vyhradené pre domácnosti s príjmom nižším alebo rovným prahovej hodnote nároku na doplnkové všeobecné zdravotné poistenie. Tieto tarify sú k dispozícii pre odberateľov elektriny aj zemného plynu. Od konca roku 2013, tieto sociálne tarify boli ďalej rozšírené na všetky domácnosti s ročným referenčným príjmom nižším ako 2,175 EUR. Očakáva sa, že počet domácností využívajúcich sociálne sadzby sa zvýši z 1,9 milióna na 4,2 milióna, čo zodpovedá 8 miliónom ľudí.
Nemecko	C	Zraniteľní odberatelia sú oprávnení na získanie podpory v súlade so systémom sociálneho zabezpečenia (CEER 2013). Ďalšia

		podpora je poskytovaná z hľadiska ochrany odberateľa v súlade s tretím energetickým balíčkom.
Grécko	A,B	Skupiny odberateľov definované na základe energetického zákona: (A) Finančne slabí odberatelia, ktorí trpia energetickou chudobou. (B) Odberatelia, ktorí sa sami alebo ich manželia alebo osoby, ktoré spolu žijú, silne spoliehajú na kontinuálnu a neprerušenu dodávku z dôvodu mechanickej podpory. (C) Starší pacienti, ktorí sú cez sedemdesiat rokov, za predpokladu, že nežijú spolu s inou osobou, ktorá je mladšia ako určené vekové hranice. (D) Zákazníci s vážnymi zdravotnými problémami, najmä tie s ťažkým telesným alebo mentálnym postihnutím s mentálnym postihnutím, ťažkými audiovizuálnymi alebo pohybovými problémami, alebo s kombinovaným postihnutím alebo chronickým ochorením, ktorí nemôžu riadiť ich zmluvný vzťah so svojím dodávateľom. (E) Zákazníci v odľahlých oblastiach, a to najmä tí, ktorí žijú na neprepojených ostrovoch.
Maďarsko	A,B,C	Zraniteľní odberatelia sú odberatelia z domácností, ktorí vyžadujú osobitnú pozornosť vzhľadom na ich sociálnu dispozíciu definovanú právnym predpisom, alebo z nejakého iného osobitného dôvodu, pokiaľ ide o ich zásobovanie elektrinou.
Írsko	A	Zraniteľný odberateľ je definovaný v právnych predpisoch ako odberateľ v domácnosti, ktorý je: a) existenčne závislý na elektricky poháňané zariadenia, ktoré môžu zahŕňať ochranu životných funkcií, ale nie sú na ňu obmedzené a na asistenčné technológie na podporu nezávislého bývania a lekárskeho vybavenia b) zvlášť náchylný k odpojeniu v zimných mesiacoch z dôvodu pokročilého veku či fyzickému, zmyslovému, intelektuálnemu či duševnému zdraviu.
Taliansko	A	Niekoľko opatrenia, ktoré majú za cieľ chrániť odberateľov (zraniteľní odberatelia v domácnosti, obslužné činnosti týkajúce sa "verejnej služby" vrátane nemocníc, opatrovateľských domov, väzníc, škôl a ďalších verejných i súkromných zariadení, ktoré vykonávajú verejné služby, ako aj odberatelia domácností, ktoré vyžadujú životne podporné vybavenie na elektrický pohon). Talianske vyhlášky stanovujú "sociálny bonus" (program sociálnej podpory) definovaný vládou v prospech odberateľov elektriny, ktorých ročný príjem nepresahuje určitú hranicu (skupina odberateľov bola zriadená zákonom a určená rovnocenným ukazovateľom ekonomickej situácie, ktorý by zohľadňoval príjmy, majetok, charakteristiku rodiny podľa počtu členov a typu). Sociálny bonus je zľava (ročná fixná suma stanovená rovnako na voľnom trhu alebo v rámci posilneného režimu ochrany) z účtu za elektrinu každý rok, v závislosti od používania, počtu ľudí v rodine, a klimatického pásma.
Lotyšsko	D	Neexistuje zatiaľ žiadna jasná definícia zraniteľných odberateľov, ale existujú plány zaviesť niekoľko opatrení na informovanie a podporu zraniteľných odberateľov.
Litva	D	Osoby, ktorým v súlade so zákonmi Litovskej republiky o sociálnej podpore je poskytovaná a / alebo sú poskytované sociálne služby možno definovať ako sociálne zraniteľných odberateľov. Zoznam sociálne zraniteľných odberateľov a ich skupín a / alebo iných sociálnych záruk, súvisiacich s dodávkou elektriny, ktoré sú

		aplikované na týchto odberateľov alebo ich skupín, sú stanovené vládou alebo jeho oprávneným orgánom. Stanovenie definície zraniteľných odberateľov je v súčasnosti predmetom diskusie.
Luxembursko	C	Všetci odberatelia sú považovaní za potenciálne zraniteľných v Luxembursku.
Malta	C	Zraniteľní odberatelia sú podporovaní prostredníctvom sociálnej politiky. Prijemcovia sociálneho zabezpečenia sú oprávnení na podporu.
Holandsko	A	Právne predpisy stanovujú, odberatelia, pre ktorých ukončenie prenosu alebo dodávky elektriny alebo zemného plynu by malo za následok veľmi vážne zdravotné riziká pre domácich odberateľov alebo členov domácnosti sú považovaní za zraniteľných, a teda odpojenie nie je povolené, pokiaľ nebol preukázaný prípad podvodu.
Poľsko	C	Energetický zákon uvádza, že zraniteľný odberateľ elektriny je osoba, ktorá má nárok na príspevok na bývanie (podpora príjmov), pretože jeho príjem je nižší ako určitá úroveň. To znamená, že pojem zraniteľných zákazníkov je založený na chudobe.
Portugalsko	C	Koncept je definovaný v zákone o energetike a hovorí, že ekonomicky zraniteľní odberatelia, sú osoby, ktoré dostávajú sociálne dotácie (systém sociálneho zabezpečenia) s niektorými zmluvnými obmedzeniami (napr. zmluvné napájanie). Títo zákazníci majú prístup k sociálnym tarifám.
Rumunsko	A,C	Zraniteľní odberatelia sú definovaní ako odberatelia v domácnostiach s nízkym príjmom v rámci limitov stanovených v nariadení 27/2013.
Slovensko	D	Koncepcia ochrany odberateľa, ktorá spĺňa podmienky energetickej chudoby bola pripravovaná v roku 2013. Zákon o energetike definuje zraniteľných zákazníkov v domácnosti ako silne postihnuté osoby a ktorých životné funkcie sú závislé na odbere elektrickej energie a používajú elektrinu na vykurovanie. DSO vedie evidenciu zraniteľných odberateľov a môže prerušiť distribúciu elektriny len po predchádzajúcej priamej komunikácii týchto odberateľa elektriny s DSO.
Slovinsko	C	Sociálna podpora je poskytovaná domácnostiam s minimálnym príjmom, domácnosti / jedinci bez príjmu alebo ktorých príjmy sú nižšie oficiálne stanovená úroveň.
Španielsko	A,B	Zraniteľní odberatelia by mali spĺňať aspoň jedno z týchto kritérií: veľká rodina alebo rodina, kde všetci členovia sú nezamestnaní; byť odberateľmi nízkeho napätia (menej ako 1 kV) , so zmluvným dopytom menším alebo rovnajúcim sa 3 kW; alebo dôchodca starší 60 rokov s minimálnou úrovňou dôchodku. Tarify elektriny zraniteľných odberateľov sú znížené pomocou "sociálneho bonusu", t. j. sadzby sú na úrovni júla 2009.
Švédsko	E	Zraniteľní odberatelia sú definovaní ako osoby, ktorým trvalo chýba schopnosť platiť za elektrinu alebo zemný plyn dodávaný na nekomerčné účely.
Veľká Británia	A,B	OFGEM definoval zraniteľnosť, keď osobné situácie a charakteristiky odberateľov sú spojené s aspektami trhu a vytvárajú situáciu, kedy odberateľ je: -oveľa menej schopný než typický odberateľ chrániť alebo reprezentovať svoje záujmy na trhu s energiami. -s oveľa väčšou pravdepodobnosťou ako typický odberateľ trpí ujmom/škodou, alebo ak je ujma/škoda výraznejšia

Kategória A) Právny rámec výslovne uvádza, aké skupiny odberateľov sú považované za "zraniteľné", založené na osobných vlastnostiach odberateľov, napr. ich vek, zdravotné postihnutie, zdravie, atď.

Kategória B) Právny rámec výslovne uvádza v akých situáciách sú odberatelia považovaní za "zraniteľných", založené na neosobných či situačných okolnostiach, napr. nezamestnanosť, singel rodičovstvo, atď.

Kategória C) Definícia pojmu zraniteľných odberateľov je definovaná energetickým zákonom a / alebo systémom sociálneho zabezpečenia vo svojej krajine;

Kategória E) Iné

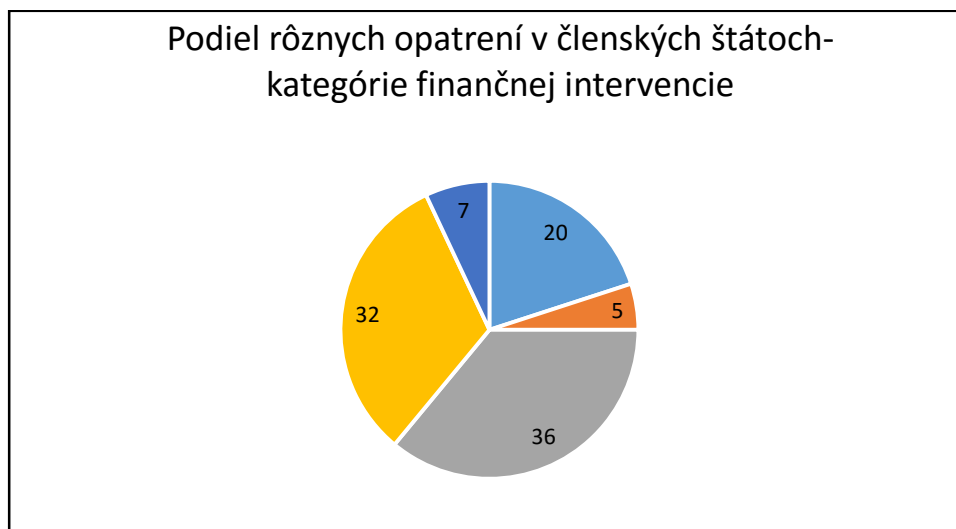
6.5 Definovanie energetickej chudoby

Členský štát	Definovanie energetickej chudoby	Metrická definícia	Status
Rakúsko	Domácnosti sú považované za ohrozené energetickou chudobou, ak ich príjem je definovaný rizikovými prahovými hodnotami energetickej chudoby a súčasne musia minúť nadpriemerné percento zo svojich príjmov na energiu.	Návrh na použitie viacerých indikátorov: príjem domácnosti, výdavky na bývanie, náklady na energiu; informácie o splatnosti zmenky, odpojenie, inštalácia predplatených meračov atď.; subjektívne indikátory, ako sú trvalé finančné ťažkosti domácnosti.	Neoficiálna definícia
Cyprus	Energetická chudoba sa môže týkať odberateľov, s nízkym príjmom, ako je uvedené v ich daňových priznaniach v súvislosti s ich profesijným postavením, rodinným stavom a špecifickými hygienickými podmienkami, a preto nie sú schopní uhrádzať náklady na dodávku elektriny, pretože tieto náklady predstavujú významnú časť svojich disponibilných príjmov.	Podiel príjmov využitých na energiu	Oficiálna definícia
Francúzsko	Definícia podľa článku 11 zákona "Grenelle II" z 12. júla 2010: Odberateľ je v situácii energetickej chudoby v prípade ťažkostí s dodávkami energie pre uspokojenie základných potrieb, kvôli nedostatku prostriedkov alebo zlých podmienok bývania.	Kvantitatívna prahová hodnota chýba	V dôsledku toho, že nie je kvantitatívna prahová hodnota, nie je definícia dostatočne funkčná
Írsko	Energetická chudoba je definovaná keď domácnosť nie je schopná dosiahnuť prijateľnú	Náklady domácnosti sú viac ako 10% ich	Oficiálna národná definícia

	úroveň energetických služieb (vrátane vykurovania, osvetlenia, atď.) kvôli neschopnosti splniť tieto požiadavky za prijateľnú cenu.	disponibilného príjmu na energetické služby.	
Taliansko	Rodina je zraniteľná, keď sa viac ako 5% príjmov minie za elektrinu a 10% v prípade zemného plynu.	Ako je uvedené v definícii – náklady sú viac ako 5% príjmov z elektriny a 10% na plyn	Neoficiálna definícia navrhnutá regulátorom
Malta	Energetická chudoba: neschopnosť dosiahnuť potrebnú úroveň energetických služieb v domácnosti. Palivová chudoba: súvisí predovšetkým s neschopnosťou dosiahnuť potrebnú úroveň využitia paliva pre vykurovanie domácností	V súčasnej dobe iba pomocou ukazovateľa EÚ-SILC - podiel populácie, ktorý nie je schopný udržať domov primerane vykurovaný. Návrhy zahŕňajú subjektívne spätné väzby od odberateľov prostredníctvom prieskumov rozpočtov domácností a porovnávajú spotrebu energie naprieč všetkými sektormi.	Sú to neoficiálne definície navrhnuté neziskovými organizáciami
Slovensko	Energetická chudoba je stav, kedy priemerné mesačné výdavky domácností na spotrebu elektrickej energie, plynu a tepla, predstavujú významný podiel priemerného mesačného príjmu domácnosti.	Podľa koncepcie pre ochranu odberateľov, ktorí spĺňajú podmienky energetickej chudoby, vydanéj regulačným úradom, štatistický úrad poskytuje informácie o priemerných mesačných výdavkoch domácností na spotrebu energie a príjmov domácností. Domácnosť možno považovať za energeticky chudobnú, ak disponibilný mesačný príjem je nižší ako hranica minimálneho mesačného príjmu domácností. Prahová hranica je zverejnená na internetových stránkach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, na stránkach ÚRSO a na výveskách úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, obcí a obecných úradov.	Prahová hranica predstavuje v súčasnosti návrh
Veľká Británia (Anglicko)	Domácnosť je energeticky chudobná, ak i) príjem sa pohybuje pod hranicou chudoby (pri zohľadnení nákladov na energiu); a ii) náklady na energiu	Nízky príjem, vysoká spotreba . Dve kritériá zahŕňajú i) náklady na palivo sú nad strednou úrovňou, a ii) zvyškový	Oficiálna národná definícia.

	sú vyššie, než je štandard pre daný typ domácnosti.	príjem po odpočítaní nákladov na palivo výdavkov je pod oficiálnou hranicou chudoby. To platí v Anglicku, zatiaľ čo iné konštitučné časti krajiny používajú 10% prahovú metrickú hodnotu.	
Veľká Británia (Škótsko)	Domácnosť je energeticky chudobná, ak v záujme zachovania uspokojivého vykurovacieho režimu, je nutné vynaložiť viac ako 10% svojho príjmu (vrátane príspevku na bývanie alebo podporu príjmov pre hypotekárne úroky) na vykurovanie.	Definícia "uspokojivého režimu vykurovania" odporúčaná Svetovou zdravotníckou organizáciou je 23 ° C v obývacej izbe a 18 ° C v ostatných miestnostiach, ktorý sa má dosiahnuť počas 16 hodín každých 24 hodín pre domácnosti so staršími ľuďmi alebo osobami so zdravotným postihnutím alebo chronickým ochorením a 21 ° C v obývacej izbe a 18 ° C v iných miestnostiach počas deviatich hodín každých 24 hodín (alebo 16 počas 24 hodín cez víkend) pre ostatné domácnosti. Cieľom je, že pokiaľ je to možné, energetická chudoba bude odstránená do roku 2010, v oblasti sociálneho bývania do roku 2012	Oficiálna národná definícia. Cieľom je, pokiaľ je to možné, aby bola energetická chudoba odstránená do roku 2016.
Veľká Británia (Wales)	Energetická chudoba je definovaná, že sa vynaloží viac ako 10 percent príjmov (vrátane príspevku na bývanie) na akékoľvek vykurovanie, aby sa udržal uspokojivý vykurovací režim. Tam, kde výdavky na všetky palivá v domácnosti presahujú 20 percent príjmov domácnosti sú považované za následok vážnej energetickej chudoby.	Definícia "uspokojivého režimu vykurovania" odporúčaná Svetovou zdravotníckou organizáciou je 23 ° C v obývacej izbe a 18 ° C v ostatných miestnostiach, ktorý sa má dosiahnuť počas 16 hodín každých 24 hodín pre domácnosti so staršími ľuďmi alebo osobami so zdravotným postihnutím alebo chronickým ochorením a 21 ° C v obývacej izbe a 18 ° C v iných miestnostiach počas deviatich hodín každých 24 hodín (alebo 16 počas	Oficiálna národná definícia. Cieľom je, pokiaľ je to možné, aby energetická chudoba bola odstránená medzi zraniteľnými domácnosťami do roku 2010, v oblasti sociálneho bývania do roku 2012 a do roku 2018 aby nikto nežil vo Walese v energetickej chudobe.

		24 hodín cez víkend) pre ostatné domácnosti.	
Veľká Británia (Severné Írsko)	Domácnosť je energeticky chudobná, ak v záujme zachovania prijateľnej úrovne teploty v celom dome, obyvatelia vynaložia viac ako 10% svojho príjmu na akékoľvek spôsob vykurovania.	"Dostatočná" úroveň podľa Svetovej zdravotníckej organizácie "uspokojivého režimu vykurovania"	Oficiálna národná definícia

32 – 32% - príspevky na energetické náklady – starší odberatelia

7- 7% príspevky na energetické náklady – starší odberatelia

20 – 20% - sociálne tarify

5 -5% - dohodnuté tarify

36 – 36% - sociálna podpora (bývanie, náklady na energiu)

6.6 Kľúčové opatrenia v oblasti energetickej účinnosti vo vybraných členských štátoch

Členský štát	Opatrenie	Opis	Zodpovedný za implementáciu	Cieľová skupina
Belgicko	Projekt energetických sporiteľov	Energetické skenovanie je vykonávané energetickými sporiteľmi (nižšie vzdelaní a dlhodobo nezamestnaní ľudia, vycvičení k realizácii energeticky úsporných zásahov), ktorí sa zaviazujú premietiť a modelovať energetické situácie domácností. Tipy pre úsporu energie a energeticky úsporné zariadenia (izolácia potrubia alebo žiarovky). Energetické skenovania sú zoradené podľa	Riadené KOMOSIE, Federáciou environmentálnych podnikov v sociálnej ekonomike; Miestnymi orgánmi; DSOs	Od roku 2014 sa tento projekt zameriava iba na domácnosti s nízkymi príjmami.

		prevádzkovateľov distribučných sústav, ktoré vykonávajú 25 000 kontrol za rok (~ 1%) ako súčasť svojich záväzkov verejnej služby. Títo "sociálni audítori môžu pôsobiť ako sprostredkovatelia medzi nájomníkmi a vlastníkmi, podporujú energeticky úsporné správanie a informujú o podporných mechanizmoch.		
Chorvátsko	Energetická účinnosť a využitie OZE v domácnostiach	Domácnosti, ktoré vykonávajú opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie (pre vykurovanie, prípravu teplej vody) dostanú investičné dotácie. Financované dotácie predstavujú viac ako 80% z celkovej investície do opatrení v oblasti energetickej účinnosti.	Miestna samospráva, ale financované z fondu na ochranu životného prostredia a energetickej účinnosti	Domácnosti s najväčším potenciálom pre úspory energie sú prioritné, takže nie je to výhradne zamerané na ohrozeného odberateľa.
Francúzsko	<i>Habiter mieux programme</i> („Ži lepšie“)	Od roku 2010, tento 7ročný program ponúka granty pre nájomníkov v oblasti tepelných renovačných prác, za prísnych príjmových podmienok a očakávaného zvýšenia efektívnosti (rekonštrukčné práce musia zlepšiť energetickú účinnosť aspoň o 25%).	Centrálna vláda - Národná agentúra pre bývanie "Agence Nationale pour l'Habitat" (ANOVA)	Prenajímatelia, bytové družstvá, špecifické socioekonomické skupiny
Nemecko	Stromspar-Check (energetické úspory-kontrola pre domácnosti s nízkym príjmom)	Dlhodobo nezamestnaní sú školení poskytovať nízkopríjmovým domácnostiam konzultácie o úsporách energie a inštalácii energetickej úsporných komponentov pre okamžité úspory energie; Návrh projektu s cieľom znížiť dopad na životné prostredie, úspory CO2	Caritas: financované prostredníctvom Ministerstva životného prostredia (BMUB) s podporou Spolkovej agentúry pre energetické a klimatické ochranu v Nemecku (eaD)	Domácnosti s nízkymi príjmami (napr. nezamestnaní, príjemcovia sociálnych príspevkov, príspevkov na bývanie, na deti, staršie osoby)
Írsko	Lepšia energia: Teplejšie domácnosti	Zameriava sa na pomoc ľuďom s nízkymi príjmami, žijúci v súkromných / nie mestských domoch, ktorí dostávajú príspevok na palivo, invalidný dôchodok alebo invalidné dávky.	Energetický úrad v Írsku	Podľa popisu
VB	Energetické spoločnosti Povinnosť alebo ECO	Dodávatelia energie poskytujú opatrenia domácnostiam v ťažkej situácii s nízkymi príjmami. Súčasťou širšieho plánu energetickej účinnosti, s názvom "Green Deal" je aby opatrenia v oblasti energetickej účinnosti bolo možné uhradiť z úspor na účtoch za energiu.	Predstavené Ministerstvom energetiky, ale realizované dodávateľskými spoločnosťami	Proxy ukazovatele vrátane príjemcov sociálnych dávok / určenie oblasti nízkeho príjmu.

7 Záver

Základným prístupom k problematike energetickej chudoby by malo byť uvedomenie si, že energetická chudoba nie je len záležitosťou energetiky, ale že ide o multirezortný problém, ktorý je možné riešiť iba komplexne za účasti a garancie všetkých zainteresovaných. Energetická chudoba je dôsledkom mnohých faktorov, pričom ich drvivá časť primárne nesúvisí s výrobcami či dodávateľmi energií. Ide skôr o celkový stav spoločnosti a preto by sa mal tento problém riešiť komplexnejšie. Energetická chudoba je sociálny problém. Je to obraz celkového stavu spoločnosti. Návrh konceptu energetickej chudoby je potrebný. Jeho implementácia by však mala zohľadňovať ekonomickú realitu Slovenska a nevytvárať ďalší kanál šírenia chudoby prenášaním nákladov týchto konceptov na ostatné obyvateľstvo.

Je nutné stanoviť optimálnu sociálnu proporcionalitu opatrení zo strany štátu a sociálni partneri vlády tiež musia zohrať svoju iniciatívnu úlohu a to nezotrvávať len v pozícii pozorovateľa a kritika, ale aktívne podávať konštruktívne podnety, monitorovať dopad finančných a sociálnych opatrení s následnou spätnou väzbou k ministerstvám a úradu. Riešeniam musí preto predchádzať celospoločenská diskusia a vyčíslenie dopadov, pretože navrhované riešenia by nemali neprimerane zaťažovať ostatných účastníkov trhu. Až následne môže byť prijatá vhodná kombinácia navrhnutých opatrení a pravidelné hodnotenie ich efektivity s cieľom optimalizácie tak, aby sa hranica energetickej chudoby znižovala a súčasne sa minimalizoval aj počet obyvateľov, ktorí by boli týmto fenoménom dotknutí.

Je nutné zaoberať sa s nedostatočnou mierou zateplenia bytových a rodinných domov. Rovnako dôležité je zabezpečenie rozlohou primeraného bývania pre určité sociálne skupiny, napríklad dôchodcov. Spoločenské zmeny viedli k tomu, že dnes dôchodcovia žijú v dvojgeneračných domoch sami. Náklady v takýchto domoch tvoria naozaj veľkú časť ich výdavkov. Preferovaným postupom by malo byť predovšetkým podporovanie energetickej efektívnosti. To by sa malo v dlhšom období odraziť na nižších účtoch za energie ako i na lepšej dostupnosti energií pre nízkopříjmové skupiny obyvateľov.

Súčasťou riešenia celej problematiky by mohli byť i tzv. predplatené elektromery. Odberateľ dostane predplatené množstvo elektriny na určité obdobie a sám si bude môcť rozhodnúť, kedy elektrinu spotrebuje. Odberateľ si môže sledovať stav svojho elektromera a aktívne riadiť množstvo svojej spotreby. Príspevky na energie by si mohol kumulovať na obdobie, kedy ich naozaj bude potrebovať. Sám odberateľ by mohol rozhodovať o tom, kedy bude „prerušný“. Ani predplatené elektrometre však sami o sebe neriešia celý problém, ale sú iba súčasťou celej mozaiky riešenia energetickej chudoby. V politikách namierených na riešenie energetickej chudoby existujú medzi členskými štátmi značné rozdiely. Členské štáty musia v prvom rade zrozumiteľne definovať a vymedziť energetickú chudobu ako pojem a následne identifikovať zraniteľných odberateľov.

Európska únia vo svojej smernici 2009/72/ES ukladá členským štátom prijať dostatočné opatrenia na ochranu koncových zákazníkov. Cieľom je vytvoriť dostatočné záruky na ochranu zraniteľných odberateľov. Spolu so smernicou 2009/73/EC je definované, že sa národné štáty majú sústrediť na ochranu zákazníkov, ktorých sa energetická chudoba týka. EU sa predovšetkým zameriava na to, aby bol zákazník dostatočne informovaný o svojich právach, aby mal možnosť voľby medzi rôznymi dodávateľmi energií a mal možnosť jednoducho porovnávať produkty na

trhu. Únia vydáva právne predpisy a má právomoci v oblasti energetickej politiky, a preto priamo alebo nepriamo ovplyvňuje výskyt energetickej chudoby v členských štátoch. Je preto dôležité, aby Európska únia konala a vypracovala politiky v rámci svojich právomocí.

Národné riešenia sú rôzne. Niektoré štáty preferujú ekonomické riešenia typu podpory pre nízko príjmové domácnosti, iné využívajú špeciálne tarify alebo dodávateľov energií. Cieľom je buď finančná podpora domácností, alebo možnosť využiť prostriedky na zvýšenie energetickej účinnosti.

Riešením je stanoviť jasne definovaný postup pre energetické spoločnosti v prípade, že sa domácnosť ocitne v situácii, kedy nemôže za energie zaplatiť. Takejto domácnosti môže byť ponúknutá možnosť splátkového kalendára, prípadne možnosť inštalácie špeciálneho elektromeru obmedzujúceho spotrebu na určitú hodnotu. V niektorých štátoch je nutné, aby zástupca energetickej spoločnosti navštívil domácnosť pred odpojením, a ponúkol možnosti ďalšej spolupráce a upovedomil i miestnu sociálnu inštitúciu.

Aktívna účasť všetkých zložiek štátnej moci a verejného sektora je prvoradým predpokladom úspešného postupu. Zjednotenie sa na príprave, realizácii a vyhodnotení celospoločenskej diskusie k otázke energetickej chudoby môže potom viesť k tvorbe systému jej merania a odstraňovania.

Ako primárne okruhy, na ktoré je potrebné sa zamerať, sú

pre Ministerstvo hospodárstva SR:

- zavedenie kreditných meracích systémov energie,
- v súčinnosti s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy presadzovať efektívnosť výroby a spotreby energie v zmysle Smernice 2012/27/EÚ a zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti,
- zefektívnenie systému energetického poradenstva,

pre Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

- riešenie problematiky energetickej chudoby premietnuť do sociálnej politiky,

pre všetky ústredné orgány štátnej správy:

- skvalitniť zber dát v oblasti svojho pôsobenia a viesť štatistiku súvisiacu s problematikou chudoby a energetickej chudoby,
- zabezpečiť využívanie európskych fondov v ich pôsobnosti aj na problematiku energetickej efektívnosti a riešenie energetickej chudoby

Zhrnutie spôsobov ochrany zraniteľných odberateľov v členských štátoch EÚ

Typ ochrany	elektrina	plyn
Obmedzenia pri odpojení pri neplatení	Rakúsko, Cyprus, Grécko, Fínsko, Francúzsko, VB, Maďarsko, Írsko, Taliansko, Luxembursko, Litva, Holandsko, Rumunsko, Slovinsko, Švédsko	Rakúsko, Belgicko, Estónsko, Grécko, Fínsko, Francúzsko, VB, Maďarsko, Írsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Rumunsko, Slovinsko, Švédsko
Špecifické ceny za energiu pre zraniteľných odberateľov (sociálne tarify)	Belgicko, Cyprus, Grécko, Španielsko, Francúzsko, VB, Portugalsko, Rumunsko	Belgicko, Francúzsko, VB, Portugalsko
Bezplatná základná dodávka energie	Grécko, Írsko	Írsko
Oslobodenie od niektorých nákladov koncových odberateľov (napr. cena za energiu, sieťové poplatky, dane, poplatky...)	Rakúsko, ČR, Francúzsko, Taliansko	Rakúsko, ČR, Estónsko, Francúzsko, Írsko
Dalšie sociálne príspevky na pokrytie nákladov (neurčené finančné prostriedky)	Rakúsko, ČR, Dánsko, Francúzsko, Maďarsko, Nórsko, Švédsko	Rakúsko, ČR, Dánsko, Francúzsko, Maďarsko, Holandsko, Švédsko
Určené sociálne príspevky na pokrytie nákladov	Rakúsko, Dánsko, Fínsko, VB, Maďarsko, Írsko, Nórsko, Poľsko, Švédsko	Rakúsko, Dánsko, Fínsko, VB, Maďarsko, Írsko, Poľsko, Švédsko
Bezplatné poradenstvo o úsporách energie pre zraniteľných odberateľov	Rakúsko, Francúzsko, Maďarsko	Rakúsko, Francúzsko, Maďarsko
Bezplatná výmena energeticky náročných spotrebičov pre zraniteľných odberateľov	Francúzsko	Belgicko, Francúzsko
Finančné granty na výmenu energeticky náročných spotrebičov	Rakúsko, Cyprus, Francúzsko	Rakúsko, Francúzsko
Právo na odklad platby	Cyprus, Francúzsko, Maďarsko, Litva	Francúzsko, Maďarsko
Iné	Rakúsko, Dánsko, Grécko, Maďarsko, Írsko, Litva, Malta	Rakúsko, Dánsko, Maďarsko, Taliansko, Litva, Slovinsko

Kategorizácia členských štátov podľa prístupov a opatrení pre zraniteľných odberateľov a v energetickej chudobe

Popis prístupu	Členský štát
Vedená sociálna politika a rozvoj trhov. Silné poskytovanie sociálneho zabezpečenia s cieľom zabezpečiť náklady na energiu; sústrediť sa na zlepšenie energetickej účinnosti v oblasti sociálneho bývania, alebo v rámci domácností všeobecne.	Švédsko, Dánsko, Fínsko, Holandsko, Slovensko, Rakúsko, Nemecko
Vedená sociálna politika a rozvoj trhov. Primárne opatrenia sú poskytované prostredníctvom sociálneho zabezpečenia a ochrany pred odpojením; obmedzená dodatočná ochrana; Liberalizácia trhu v plnom prúde, ale nie je úplná	Bulharsko, Litva, Poľsko, Rumunsko, Chorvátsko, Slovinsko, Grécko, Cyprus, Malta, Luxembursko
Vedená energetická politika. Často vyslovene zameraná na energetickú chudobu; Dôraz sa kladie na opatrenia pre zlepšenie energetickej účinnosti	Írsko, Taliansko, VB, Maďarsko
Mix energetickej a sociálnej politiky. Často vyslovene zameraná na energetickú chudobu; Finančné opatrenia viac zamerané na zraniteľných odberateľov, ako na oblasti energetickej účinnosti	Belgicko, Francúzsko, Portugalsko

Zdroje

1. www.eh.gov.hu
2. <http://www.tacklefuelpoverty.eu/cs/program-cz>
3. <http://www.enechudoba.cz/nase-vystava/reseni-energeticke-chudoby/>
4. http://3csep.ceu.edu/sites/default/files/field_attachment/project/node3347/englishreportfuelpoverty.pdf
5. www.insightenergy.org
6. <http://oenergetice.cz/elektrina/trh-s-elektrinou/energeticka-chudoba-strasak-petiny-ceskych-domacnosti/>
7. https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/INSIGHT_E_Energy%20Poverty%20-%20Main%20Report_FINAL.pdf